

عملکرد وزارت کشور

ردیف	ماده قانونی	متن ماده	اقدامات انجام شده توسط وزارت کشور	ارزیابی عملکرد	توضیحات
۱	ماده ۵ قانون	مدیریت‌های اجرایی پسماندها موظفند براساس معیارها و ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ترتیبی اتخاذ نمایند تا سلامت، بهداشت و ایمنی عوامل اجرایی تحت نظارت آنها تأمین و تضمین شود.	علاوه بر دستورالعمل سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی مصوب سال ۱۳۸۶ توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دستورالعمل ایمنی، بهداشت و محیط زیست ایستگاه‌های انتقال هم در مهر ماه سال ۱۳۹۳ تهیه شده که در تمامی قراردادهای منعقد شده این بند آورده می‌شود.		دستور عملهای مربوط توسط وزارت کشور تهیه و ابلاغ شده است. در بخش اجرا ضرورت دارد نظارت دقیق تری در اعمال ضوابط و اجرایی شدن مطلوب دستور العمل‌ها صورت پذیرد.
۲	ماده ۹ قانون	وزارت کشور باهماهنگی سازمان موظف است برنامه‌ریزی و تدابیر لازم برای جداسازی پسماندهای عادی را به عمل آورده و برنامه زمان‌بندی آن را تدوین نماید. مدیریت‌های اجرایی مندرج در ماده (۷) این قانون موظفند در چارچوب برنامه فوق و در مهلتی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون پیش‌بینی می‌شود، کلیه پسماندهای عادی را به صورت تفکیک شده جمع‌آوری، بازیافت یا دفن نمایند.	دستورالعمل تهیه طرح جامع مدیریت پسماند در بهمن ماه سال ۱۳۸۵ توسط سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها تهیه و ابلاغ شده است که بر اساس شرح خدمات این دستورالعمل ساز و کار کامل اجرای طرح تفکیک از مبدا در کلیه شهرها و روستاها پیش‌بینی شده است. در حال حاضر ۷۸۰ شهر طرح جامع دارند.		وزارت کشور در بخش نخست اقدامات لازم را در تهیه طرح جامع انجام داده است، لیکن اجرای طرح تفکیک از مبدا بجز تعدادی از شهرها، از سوی بسیاری از شهرداریها به کندی پیش می‌رود فاصله قابل ملاحظه‌ای تا شرایط مطلوب دارد.
۳	ماده ۱۰ قانون	وزارت کشور موظف است در اجرای وظایف مندرج در قانون مدیریت پسماندها، ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، نسبت به تهیه دستورالعمل تشکیلات و سامان‌دهی مدیریت اجرایی پسماندها در شهرداریها، دهیاریها و بخشدارها اقدام نماید.	دستورالعمل تشکیلات مدیریت اجرایی پسماندها در تاریخ ۸۶/۱۲/۴ ابلاغ شده است.		تشکیلات مدیریت اجرایی پسماندها در شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بخشدارها های کشور ضعیف بوده و نیاز به تقویت دارد. همچنین ضرورت دارد در وزارت کشور هم به لحاظ گستردگی ماموریتها و وظایف محوله در سازمان شهرداریها و دهیاریها و هم چنین استانداردها، تشکیلات مستقل تخصصی در سطح ادارات کل مدیریت پسماندها ایجاد شود.
۴	تبصره ۲ ماده ۱۲ قانون	وزارت کشور موظف است اعتبارات، تسهیلات و امکانات لازم را جهت ایجاد و بهره‌برداری از محل‌های دفع پسماندها رأساً یا توسط بخش خصوصی فراهم نماید.	هر سال به صورت بودجه سنواتی در موافقت‌نامه‌ها در نظر گرفته می‌شود.		محل‌های دفع پسماندها در بسیاری از استانها به دلیل عدم ایجاد زیرساختهای فنی و مهندسی و زیست محیطی و بهداشتی در دهه‌های گذشته و عدم سازماندهی مطلوب آن‌ها کم‌کم با مشکلات زیست محیطی متعددی مواجه هستند. لذا ضرورت دارد اعتبارات متناسب با نیاز در این بخش مورد توجه قرار گرفته و سازمان برنامه و بودجه نیز برای برون‌رفت از چالشهای عدیده محیط زیستی در این بخش، حداکثر حمایت را در تأمین و تخصیص منابع در نظر داشته باشد.

<p>۵</p>	<p>ماده ۴ آئین نامه اجرایی</p>	<p>مدیریت های اجرایی پسماندهای عادی باید طرح جامع و تفصیلی مدیریت پسماند را به گونه ای تهیه کنند که در مراکز استانها و همچنین شهرهای با جمعیت بیش از ۱ میلیون نفر تا پایان سال ۹۰ و در سایر شهرها و روستاها تا پایان ۹۲ همه پسماندهای عادی را بصورت تفکیک شده جمع آوری نمایند.</p>	<p>دستورالعمل تهیه طرح جامع مدیریت پسماند در بهمن ماه سال ۱۳۸۵ توسط سازمان شهرداری ها و دهیاری ها تهیه و ابلاغ شده است که بر اساس شرح خدمات این دستورالعمل ساز و کار کامل اجرای طرح تفکیک از مبدا در کلیه شهرها و روستاها پیش بینی شده است. در حال حاضر ۷۸۰ شهر طرح جامع دارند.</p>		<p>بجز تعدادی از شهرداریها و آنهم بصورت محدود ، اکثر شهرداریها این وظیفه مهم را انجام نداده و تفکیک از مبدا بصورت سنتی و در پایین ترین سطح ممکن در حال انجام است.</p>
<p>۶</p>	<p>تبصره ۲ ماده ۴ آئین نامه اجرایی</p>	<p>جزء ویژه پسماندهای عادی و کشاورزی، پسماند عادی محسوب نشده اما مدیریت اجرایی آن به عهده مدیریت اجرایی پسماند عادی می باشد که در برنامه راهبردی مدیریت پسماند عادی پیش بینی خواهد شد.</p>	<p>برای این موضوع شیوه نامه تدوین شده است.</p>		<p>این شیوه نامه می بایست بطور اختصاصی و ویژه تهیه شود و به صورت مستقل و مجزا از سایر شیوه نامه ها ابلاغ نشود.</p>
<p>۷</p>	<p>تبصره ۳ ماده ۴ آئین نامه اجرایی</p>	<p>اعتبارات مورد نیاز برای آموزش و اطلاع رسانی پسماندها توسط وزارت کشور (سازمان شهرداریها و دهیاریها کشور) تامین خواهد شد.</p>	<p>اعتبارات مورد نیاز در بودجه سنواتی در نظر گرفته می شود.</p>		<p>با توجه به ضرورت موضوع آموزش و اطلاع رسانی در مشارکت حداکثری مردم و مسئولیت پذیری اجتماعی، اعتبارات این بخش می بایست به عنوان عامل مهم و تاثیر گذار در کاهش تولید پسماند و تفکیک پسماند خشک و تر در مبدا و جلوگیری از پراکنش پسماند در طبیعت تقویت و در اولویت همه شهرداریها قرار گیرد.</p>
<p>۸</p>	<p>ماده ۵ آئین نامه اجرایی</p>	<p>وزارت کشور باید با هماهنگی سازمان حفاظت محیط زیست شیوه نامه های اجرایی مدیریت پسماندهای عادی و کشاورزی و پسماند ویژه تبدیل شده به پسماند عادی از قبیل تولید ذخیره سازی جمع آوری جداسازی حمل و نقل بازیافت پردازش و دفع را با رعایت ماده ۱۱ قانون ۶ ماه پس از ابلاغ این آیین نامه تهیه و به مورد اجرا گذارد . تبصره - شیوه نامه های موضوع این ماده پس از تهیه و انتشار در روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران به منزله اعلام بوده و لازم الاجرا می باشد.</p>	<p>دستورالعمل تهیه بیوکمپوست از پسماندهای فسادپذیر و فضولات دامی در مناطق روستایی کشور در سال ۱۳۹۱، شیوه نامه اجرایی دفن بهداشتی پسماندهای عادی در سطح روستاهای کشور در سال ۱۳۹۳، شیوه نامه نحوه اقدام مامورین اجرایی مدیریت پسماند به عنوان ضابطین خاص قضایی در سال ۱۳۸۶، شیوه نامه اجرایی مکانیابی، احداث و راهبری ایستگاه های انتقال پسماندهای عادی در سال ۱۳۹۴، شیوه نامه اجرایی ذخیره سازی و جمع آوری پسماندهای عمرانی و ساختمانی در سال ۱۳۹۱، شیوه نامه اجرایی احداث و راهبری محل دفن بهداشتی پسماندهای عادی شهری در سال ۱۳۹۴، شیوه نامه اجرایی اجتناب و کاهش از تولید پسماند در سال ۱۳۹۴، شیوه نامه اجرایی ساماندهی پسماندهای عمرانی و ساختمانی در سال ۱۳۹۱، دستورالعمل و راهنمای ساخت واحدهای بیوکمپوست خانگی در مناطق روستایی کشور در سال ۱۳۸۳ تدوین شده است.</p>		<p>شیوه نامه اجرایی پسماند ویژه تبدیل شده به پسماند عادی در اواخر سال ۱۳۹۸ از سوی سازمان شهرداریها و دهیاریهای وزارت کشور با همکاری این سازمان تهیه شده ولی هنوز منتشر و ابلاغ نشده است. بر اساس تبصره ذیل این ماده این شیوه نامه ها بایستی در روزنامه رسمی انتشار می یافت.</p>

<p>در خصوص بند ۲ مبنی بر تهیه بانک اطلاعاتی مدیریت پسماندهای عادی و کشاورزی، بایستی این سامانه به روز رسانی شده و قابلیت بارگذاری اطلاعات در سامانه جامع محیط زیست انسانی سازمان حفاظت محیط زیست را داشته باشد.</p>		<p>بند ۱ به صورت مستمر در حال انجام است.</p> <p>بند ۲ در سال ۱۳۸۵ برای ۸۵۰ شهر انجام و به سازمان حفاظت محیط زیست ارسال شده است.</p> <p>بند ۳ ضوابط زیست محیطی محل های دفع و دفن پسماندهای عادی در سال ۱۳۹۴ تهیه و ابلاغ شده است.</p> <p>بند ۴ تهیه شده است.</p> <p>در مورد بند ۵ اقدامی نشده است.</p> <p>بند ۶ اقدام شده است.</p>	<p>وزارت کشور موظف است:</p> <p>۱- ضوابط، مقررات و دستورالعملهای قانونی را به مدیریتهای اجرایی پسماند عادی و شوراهای اسلامی ابلاغ نماید.</p> <p>۲- بانک اطلاعاتی مدیریت پسماندهای عادی و کشاورزی را تهیه و برای تکمیل بانک اطلاعاتی جامع پسماندها به سازمان ارایه نمایند.</p> <p>۳- محل دفع پسماندهای عادی را براساس ضوابط زیست محیطی و با هماهنگی سازمان ووزارت جهادکشاورزی تعیین نماید.</p> <p>۴- شیوه نامه انعقاد قرارداد و ارجاع عملیات مدیریت پسماند به اشخاص حقیقی و حقوقی ذی صلاح راتهییه نماید.</p> <p>۵- شیوه نامه های اجرایی سازماندهی اشخاص حقیقی و حقوقی که قبل از تصویب قانون و آیین نامه در عملیات مدیریت پسماند عادی فعالیت داشته اند را تهیه نماید.</p> <p>۶- با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در تهیه شیوه نامه موضوع ماده (۵) قانون همکاری نماید.</p>	<p>ماده ۶ آئین نامه اجرایی</p>	<p>۹</p>
<p>به دلیل ضعف ساختاری ، اعتباری و امکانات لجستیکی بسیاری از بخشداریها در انجام این امور با مشکلات جدی مواجه می باشند.</p>		<p>بخشداریها با موانع جدی از قبیل کمبود نیروی انسانی متخصص و بودجه کافی مواجه هستند. در حال حاضر مدیریت پسماندهای بین راهی با هماهنگی شهرداری ها و دهیاری ها صورت می گیرد.</p>	<p>بخشداریها باید بر اساس شیوه نامه های ارسالی از طرف وزارت کشور نسبت به جمع آوری، حمل و دفع پسماندهای عادی بین راهی از قبیل پسماندهای رستورانها، پمپ بنزین ها و سایر تاسیسات اطراف راهها و حریم راهها اقدام نمایند .</p> <p>تبصره :راهداری ها باید در مدیریت پسماندهای حریم جاده ها و اماکن بین راهی با بخشداریها همکاری نمایند.</p>	<p>ماده ۱۰ آئین نامه اجرایی</p>	<p>۱۰</p>
<p>این موضوع در ضوابط مربوطه دیده شده و در گزارشات ارزیابی مورد بررسی قرار می گیرد.</p>		<p>به صورت مستمر در حال انجام است.</p>	<p>دستگاههای ذی ربط باید قبل از صدور مجوز محل دفن زباله ها و پسماندها نسبت به استعلام و اخذ تاییدیه وزارت نیرو در زمینه عدم تاثیرپذیری منابع آبی اقدام نمایند.</p>	<p>ماده ۲۵ آئین نامه اجرایی</p>	<p>۱۱</p>
<p>در بیشتر شهرها استفاده از خدمات کارشناسان و متخصصین صورت می پذیرد.</p>		<p>این موضوع ابلاغ شده است.</p>	<p>مدیریت اجرایی پسماندها باید از خدمات کارشناسان و متخصصین واجد شرایط استفاده نمایند.</p>	<p>ماده ۲۸ آئین نامه اجرایی</p>	<p>۱۲</p>

<p>در بسیاری بعضی از شهرها ضرورت دارد اقدامات موثری در جابجایی محل نامناسب مراکز دفن پسماندها و انتخاب محل های جدید با اعمال ضوابط مکانیابی و امکان سنجی مناسب صورت گیرد.</p>		<p>به صورت مستمر در حال انجام است.</p>	<p>مراجع مسئول موضوع ماده ۷ قانون مدیریت پسماند به منظور کنترل انتشار آلودگی های ناشی از انتقال زباله ها و پسماندها به منابع آبی به ویژه منابع تامین کننده آب شرب از دفع پسماندهای موجود در آبراهه ها منابع آبی و مخازن پشت سدها جلوگیری نمایند .</p>	<p>ماده ۲۹ آیین نامه اجرایی</p>	<p>۱۳</p>
<p>انجام شده است.</p>		<p>شیوه نامه آموزش و اقدام ضابطین قوه قضائیه تهیه و در سال ۱۳۸۶ ابلاغ شده و آموزش های لازم به بیش از ۳۰۰۰ نفر از کارکنان شهرداری ها و استانداری ها ارائه شده است.</p>	<p>نیروهای انتظامی و مامورین سازمان همچنین مامورین وزارت کشور شهرداری ها و دهیاری ها و بخشداری ها در صورتی که وظایف ضابطین قوه قضائیه را زیر نظر دادستان تعلیم گرفته باشند از لحاظ اجرای قانون و آیین نامه و شیوه نامه های ناشی از آن در ردیف ضابطین قوه قضائیه قرار می گیرند. وزارتخانه های کشور و دادگستری باید زمینه های آموزش، تنظیم و تدوین شیوه نامه نحوه اقدام ماموران مذکور را فراهم آورند. مامورین وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت جهادکشاورزی، وزارت نیرو باید نسبت به شناسایی، گزارش و پیگیری از تخلفهای مرتبط با این قانون اقدام نمایند.</p>	<p>ماده ۳۶ آیین نامه اجرایی</p>	<p>۱۴</p>
<p>مشکلات و چالشهای محیط زیستی و اجتماعی جدی در استانها و مناطق ساحلی شمالی وجود دارد.</p>		<p>برنامه سالانه تدوین شده ولی بودجه محقق نشده است.</p>	<p>اجرای طرحهای جامع مدیریت پسماند به ویژه در سواحل دریاها، رودخانه ها، جنگلها و دشتهای حاشیه تالابها و مدیریت سالانه حداقل بیست درصد (۲۰٪) از حجم پسماندهای موجود با روش مناسب تبصره: سازمان حفاظت محیط زیست موظف است در محدوده حریم شهرها و روستاها بر اقدامات شهرداریها و دهیاریها در این خصوص نظارت کند.</p>	<p>بند ۳۸ ماده ششم</p>	<p>۱۵</p>
<p>پیش بینی لازم از سوی وزارت کشور بر اساس تصویب آئین نامه مربوط در هیات وزیران صورت پذیرفته است، لیکن در درآمدهای مورد انتظار در این بخش به دلیل عدم همکاری لازم از سوی وزارت صمت محقق نگردید.</p>		<p>در بند ۶ تبصره قانون بودجه سال ۱۳۹۸ دیده شده است.</p>	<p>فراهم کردن منابع ارزی و ریالی لازم جهت تبدیل پسماند به کود یا انرژی برای شهرهای مختلف در طول اجرای قانون برنامه با همکاری بخش خصوصی و شهرداریها</p>	<p>بند ۳۸ ماده ششم</p>	<p>۱۶</p>